

Karlshamns kommun

Förstudie om överförmyndarnämnden

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och frågor.....	2
1.3. Genomförande	2
1.4. Lagrum och kommunala styrdokument.....	2
2. Iakttagelser	3
2.1. Organisation.....	3
2.2. Rutiner för kommunikationen mellan verksamheten och nämnden.....	3
2.3. Kontroller och återrapportering	4
3. Slutsats	7
Bilaga 1: Källförteckning	8

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Sedan den 1:e januari 2021 finns en gemensam tjänstemannaorganisation för överförmyndarverksamheten i Karlshamn, Ronneby och Karlskrona. Det gemensamma överförmyndarkansliet är placerat i Ronneby. Det har inte skett någon ändring av den politiska organisationen så respektive kommun har en egen överförmyndarnämnd.

I samband med den grundläggande granskningen har det framkommit att sammanslagningen upplevs ha skett utan tillräckliga förberedelser. Detta har vidare föranlett att granskning av årsräkningar har försenats, samt att rutiner inte har funnits på plats i tillräcklig utsträckning.

Trots att tjänstemannaorganisationen numera är placerad i Ronneby har överförmyndarnämnden i Karlshamn fortsatt ett ansvar att säkerställa en god intern kontroll och en tillräcklig uppföljning av verksamheten. Med bakgrund av detta har revisionen beslutat att genomföra en förstudie avseende nämndens uppföljning och interna kontroll av överförmyndarverksamheten.

1.2. Syfte och frågor

Förstudiens syfte har varit att bedöma om det föreligger ett behov av att genomföra en fördjupad granskning av överförmyndarnämnden.

I förstudien besvaras följande frågor:

- ▶ Finns det rutiner eller etablerade arbetssätt för att hantera kommunikationen mellan verksamheten och nämnden på ett ändamålsenligt sätt?
- ▶ Genomför nämnden kontroller i tillräcklig omfattning?
- ▶ Är återrapporteringen till nämnden tillräcklig?

1.3. Genomförande

Förstudien har genomförts genom dokumentstudier samt intervjuer med tjänstepersoner inom överförmyndarverksamheten och nämnden.

1.4. Lagrum och kommunala styrdokument

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Nämndens reglemente

2. Iakttagelser

2.1. Organisation

Överförmyndarkansliet består av totalt 10 personer, varav sju är handläggare, två är assistenter och enhetschef. Från Karlshamns kommun följde två handläggare med in i den gemensamma verksamheten. Enligt uppgift delas ärendena upp jämnt mellan samtliga handläggare oberoende av vilken kommun de kommer ifrån. Intervjuade uppger att det medför en minskad sårbarhet om samtliga handläggare kan arbeta med ärenden från alla kommuner.

Sammanläggningen och pandemin uppges att bidragit till att de fysiska mötena mellan ställföreträdare och handläggare har minskat. I början av sammanslagningen satt en av handläggarna i Karlshamn en eftermiddag i veckan, men på grund av att pandemin löpte på hanterades de flesta frågorna per telefon eller per e-post. De intervjuade uppger att om ställföreträdare i Karlshamns kommun önskar ett fysiskt möte försöker verksamheten att tillgodose detta. Det finns däremot inte längre några fasta tider då handläggare bemannar på plats.

Vid intervjuer framkommer att verksamheten inte hade tillräckliga förutsättningar i form av tid för att upprätta ett gemensamt arbetssätt inför sammanslagningen. Personalen fick därmed inte de bästa förutsättningar i samband med sammanslagningen då det var dels nya lokaler dels saknades ett gemensamt arbetssätt. På grund av detta och två sjukskrivningar påverkades arbetet med granskningar av årsräkningar år 2021 och det återstod årsräkningar från föregående år att granska även år 2022. För att hantera detta tog verksamheten in tre extra personal mellan februari 2022 till och med juli 2022. Vid sakgranskningen framkom att en person har varit tillfälligt anställd från augusti till oktober samt en person från september och oktober nu under hösten.

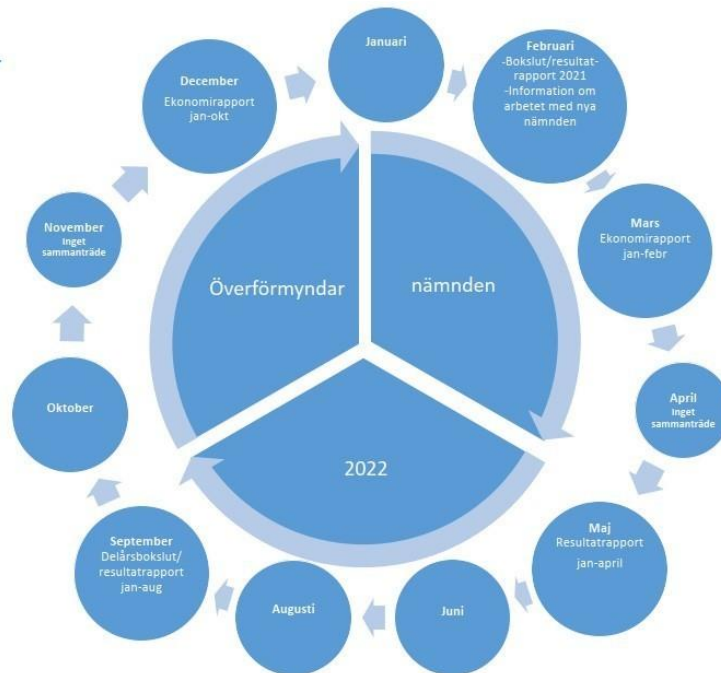
Enligt uppgift pågår ett arbete med att se över rutiner och arbetssätt för verksamheten som leds av enhetschef för överförmyndarkansliet samt att dokumentera detta skriftligt.

Kommunfullmäktige beslutade den 23 maj 2022 att överförmyndarnämnden i Karlshamn kommun upphör den 31 december 2022 och att det ska bildas en gemensam överförmyndarnämnd för Karlshamn, Karlskrona och Ronneby som ska benämnas Blekinges överförmyndarnämnd.

2.2. Rutiner för kommunikationen mellan verksamheten och nämnden

Det finns ett årshjul som fastställer nämndens sammanträden och vilka ärenden som ska behandlas vid respektive sammanträde:

Bild 1. Årshjul 2022

Vi har granskat överförmyndarens protokoll för år 2022, från januari fram till maj, som visar att nämnden har tagit del av uppföljning i enlighet med årshjulet.

Vid intervjuer uppges att kommunikationen mellan verksamheten och nämnden framför allt sker på sammanträdena och vid ärendegenomgångarna. Vid sammanträdena deltar enhetschefen. Ärendegenomgång sker en vecka innan nämndssammanträdet. Nämndsledamöterna lyfter vid intervjun att nämnden var mer insatta i ärendena före sammanslagningen. Innan sammanslagningen deltog handläggarna vid sammanträdena för att presentera ärendena vilket gav ledamöterna möjlighet att ställa frågor direkt till handläggaren. Vid sakgranskning framhölls att ledamöterna kan begära innan nämndsmötet att handläggarna ska finnas tillgängliga för att svara på frågor. Intervjuade uppger dock att ärenden sällan återremitteras för att de är bristfälliga men då handläggarna inte längre föredrar ärenden innebär det att de inte får svar på vissa mer djupgående frågor i enskilda ärenden.

Intervjuade lyfter även att det är tidskrävande för verksamheten att nämndernas arbetssätt skiljer sig åt. Exempelvis är Karlshamns kommun den enda kommun som har ärendegenomgång inför sammanträden. Vidare skiljer sig deras delegationsordning från de andra kommunerna vad gäller beslut om uttag som är större än fyra prisbasbelopp. Förhoppningen är att sammanslagningen till en gemensam nämnd kommer underlätta för verksamheten då det blir en enhetlig kommunikation och rapportering.

2.3. Kontroller och återrapportering

Det finns en internkontrollplan som är framtagen utifrån en riskanalys för varje kommuns överförmyndarnämnd. Enligt uppgift har nämnden medverkat i framtagande av riskanalys och internkontrollplan genom förslag på risker. Uppföljning av internkontroll sker under hösten och redovisas vid årsbokslut 2022. Verksamhetsplan för överförmyndarnämnden år 2022 anger att följande kontroller ska utföras hösten 2022:

- ▶ Kontroll av akt om årsräkningarna för 2021 är kompletta innan september
- ▶ Kontroll i akt om byte av ställföreträdare sker inom sex månader efter ansökan

- ▶ Kontroll i akt om sluträkningar vid dödsfall granskas inom en månad från komplett inkommen handling

Av internkontrollplanen framgår att chefen utser ansvarig för genomförandet av kontrollerna, vilken månad kontrollen ska genomföras och att det ska rapporteras till nämnden. Internkontrollen 2021 visade att det har genomförts tre stickprov, varav två visade mindre avvikelser. En av kontrollerna med mindre avvikelser visade att det i två av sex kontrollerade akter inte fanns en registrerad kontroll av förmyndare vid första ansökan om uttag från spärrat konto. Den andra kontrollen med mindre avvikelse visade att fyra av nio akter saknade kvitto för uttag vid inköp av kapitalvaror.

Utöver intern kontroll följer nämnden upp verksamheten genom resultatrapporter i april och i augusti. Vi har tagit del av resultatrapporter för år 2021 och fram till april år 2022. Resultatrapporten innehåller uppföljning av nämndens måluppfyllelse, förutsättningar och framgångar, ekonomisk uppföljning samt uppföljning av intern kontroll. Av måluppföljningen i april 2022 framgår att två av fem mål är uppfyllda¹. Det framgår att målet att nämnden tillhandahåller ställföreträdare till de som är berättigade hjälpen inte är fullt ut uppfyllt då det i fem ärenden har gått mer än sex månader för att tillsätta en ställföreträdare. Vidare framgår att nämndens mål att införa två nya e-tjänster för inlämning av årsräkningar inte är uppfyllt ännu samt att målet att årsräkningarna ska vara klara innan september är delvis uppfyllt då hälften är granskade. Intervjuade uppger att granskningen av årsräkningar har fungerat bättre år 2022 än 2021. I resultatrapport för april 2022 kan vi läsa att nämnden har svårt att rekrytera gode män och förvaltare, vilket har föranlett att nämnden i Karlshamn har höjt arvodesnivån. Resultatrapporten anger även att det har varit en hög arbetsbelastning efter sammanslagningen vilket har resulterat i ökad sjukfrånvaro och försämrad arbetsmiljö som har påverkat verksamheten.

Vid junisammanträdet tog nämnden beslut att som åtgärd på länsstyrelsens årliga granskning, att upprättade skriftliga rutiner/checklistor för "Omprovning av förvaltarskap", "Huvudman är delägare i dödsbo" samt "Myndighetens tillsyn av förmyndarskap säkerställs" ska redovisas vid nämndens sammanträde den 20 oktober 2022.

Vid sammanträdena tar nämnden även del av ett antal kvalitetsmått och nyckeltal i enlighet med tabellen nedan. I tabellen nedan redovisas kvalitetsmått och nyckeltal från maj 2022:

Kvalitetsmått och nyckeltal 11 maj 2022 <i>Karlshamns kommun</i>	Inkomna	Ej granskade	Granskade
Årsräkningar	275	100	175
Arvoderade årsräkningar			142
Sluträkningar 2022	10	2	8
Sluträkningar byte 2022	6	3	3
Nya ärenden	29		
Avslutade ärenden	32		

¹ De uppfyllda målen avser att nämnden erbjuder vidareutbildningar till ställföreträdare förutom den obligatoriska grundutbildningen samt att nämnden tillsammans med Ronneby och Karlskrona överförmyndarnämnder utvecklar verksamheten effektivt och rättssäkert.

Godmanskap	248		
Förvaltarskap	42		
Godmanskap/förvaltarskap	4		
Förmyndarskap	154		
FB11:2 och 11:3 ²	17		
Ensamkommande barn	3		
Vistelseförläggande	7		
Ansökningar om utdömande av vite	0		
Ej inkomna årsräkningar	0		

Intervjuade från nämndens presidium upplever att kontrollen genom nyckeltalen som välfungerande och att verksamheten utvecklar nyckeltalen vid behov.

Med en gemensam överförmyndarnämnd framhåller de intervjuade att återrapporteringen, och kommunikationen, från verksamheten till nämnden kommer att bli mer lätthanterlig när verksamheten endast behöver förhålla sig till en rutin för återrapportering.

² Referens till Föräldrabalken (1949:381) 11 kap. Om god man 2 § och 3 §.

3. Slutsats

Förstudien visar att förankringen och förberedelsen inför sammanslagningen av verksamheterna inte var tillräckliga. Detta har föranlett att verksamheten saknade gemensamma rutiner vilket på ett negativt sätt har belastat verksamheten initialt vid sammanslagningen. Vid tid för förstudien finns inte verksamhetens alla rutiner på plats men att verksamheten arbetar vidare med detta. Vi noterar dock att det finns rutiner för kommunikationen mellan verksamheten och nämnden samt för kontroll och uppföljning av verksamheten. Förstudien visar även på att nämnden i stort upplever att uppföljningen och kontrollen av verksamheten som tillräcklig.

Mot bakgrund av förstudien och dess slutsats att det inte i dagsläget är aktuellt att genomföra en fördjupad granskning. Däremot är vår rekommendation att under nästa mandatperiod uppmana den revisionsgrupp som ansvarar för att granska den gemensamma nämnden att genomföra en översyn av hur nämndsammanslagningen har fungerat samt hur den nya nämnden arbetar för att säkerställa att verksamheten fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bör ansvarig revisionsgrupp även framöver granska om den nya överförmyndarnämnden säkerställer att det finns tillgång till ställföreträdare samt att kontakten med dem är tillräcklig för att stödja dem i deras uppdrag.

Karlshamn den 16 september 2022

Negin Nazari
EY

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Ordförande överförmyndarnämnden
- ▶ 1:e vice ordförande överförmyndarnämnden
- ▶ Ledamot överförmyndarnämnden
- ▶ Enhetschef överförmyndare i samverkan
- ▶ Handläggare överförmyndare i samverkan (tidigare handläggare i Karlshamns kommun)

Dokument:

- ▶ Resultatrapport bokslut 2021
- ▶ Resultatrapport april 2022
- ▶ Resultatrapport april 2021
- ▶ Resultatrapport augusti 2021
- ▶ Kvalitetsmått och nyckeltal 2022-05-11
- ▶ Verksamhetsplan och internbudget 2022
- ▶ Delegationsordning för överförmyndarnämnden i Karlshamns kommun
- ▶ Kommunfullmäktiges protokoll 2022-05-23
- ▶ Överförmyndarnämndens protokoll 2022